Ч. 171. (342). Львів, Середа, дня 12. липня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих терітеріях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ піврокy	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомлення про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Майор Морат про положенє.

Воєнний кореспондент „Berliner Tageb1.“ майор Морат пише: Наші неприятелі тішуть ся тим, що їх наступи переплітають ся з нашими. Треба признати, що удало ся їм остаточно по многих даремних трудах осягнути одноцільність акції, принаймеше до певної степени. Крім того квестією є, чи англійська офензива не є за вчасна, а супроти тяжкого положеня у Франції під Верденом чи велика російська офензива не спізнилась.

Остаточне порішенє того питаня може наступити доперва пізнійше, коли довідаємо ся з історії війни, який вплив мала ворожа стратеґія на переґруповане наших військ. Думаю, що власне ворожа критика прийде скоро. На разі доконано лиш незначних пересунень військ. Але ініціятива провадженя війни мимо слідуючих по собі ворожих офензив, є таки по нашій стороні.

Як під Верденом, так також і в тій околиці атакуємо рівночасно французькі головні сили. Як передтим боронимо ся на решті західного фронту, що для цілости воєнної ситуації під стратеґічним і тактичним зглядом є майже обоятне, чи тут і там вбє ся клин в видовжений фронт. Боронимо ся так само, як давнійше на сході, де однак наслідком значної російської переваги простір того клину є відносно більший. До пересуненя стратеґічної ситуації не допровадив ще російський вступ на сході. А питане ще, чи взагалі осягне свою ціль. Не вірю, що удали ся російські пляни, доки не знаю нічого автентичного.

Центральні держави мусять признати, що рівночасні неприятельські наступи мали вплив на австро-угорську офензиву в Італії, але не цілковито, бо значна часть успіхів наших союзників удержалась. Тому то в Італії нема враженя побіди.

Російська офензива показала ся тривалійшою, чим цілий світ о ній думав. Через цофненє кількох відділів армії Лінсінґена протиставили ми Росіянам простий фронт. Часть армії Ботмера мусіла цофнути ся. Росіяни стараують ся о занятє гірської дороги, що веде до Мармарош-Сиготу. Не знати ще рівнож, яку ролю відіграє в головній кватирі В. кн. Николай Миколаєвич. Під Карпатами не допровадила його воєнна політика до цілі. Сподієм ся, що і сим разом заведе вона в Карпатах.

Про положенє на російськім фронті.

З воєнної пресової кватири пишуть до „Pester Lloyd-а“: На цілім російськім фронті від болот над Припетю на півночи аж до гуцульських гір велись вчера завзяті бої. На просторі на захід від Коломиї, яка досі через цілий тиждень була осередком наступів армії Лешицького, можна було по завзятих боях попередних днів завважати меншу боєву діяльність. З того однак не можна вносити, що бої тут покінчились.

На Буковині рушили сильні ворожі сили на наші становиська на узгірях на західнім березі Молдави. Наші війська позволили неприятелеви підійти, відтак пішли самі до наступу і відкинули ворога. Неприятель втратив крім убитих і ранених також много полонених, яких забрали наші війська.

І в долині Чорного Черемоша, на схід від села Жабє, найбільшої гуцульської оселі, як також на узгірях в области жерел Лучки, на схід від розлогої громади Микуличин, прийшло до стріч між нашими військами а меншими ворожими відділами, які напирали тут на новий фронт, але даром.

На півночи від Днїстра пішли сильні російські відділи на північ від зелїзниці Станиславів-Гусятин в долині Корośця на захід і північний захід від Бучача до наступів, що мали на ціли втиснути ся в наш фронт і приневолити, щоб подав ся взад також притикаючий відтинок фронту, який лежить на північний схід від Монастириск напротив Стрипи, під якою — як звісно — розтягають ся наші позиції все ще без змін мимо пятитижневих російських наступів аж в околицю на південний схід від Радивилова. Ті всі однак російські наступи досі за кождим разом знаменито відперто.

На просторі на південний захід від Луцька удалось союзникам в деяких місцях по відбиттю сильних російських противнаступів в послідних днях, знова осягнути новий простір.

В колїні Стиру коло Чарторийська ворожа діяльність вчера значно меньша. Наші війська, які мусіли в четвер перед перевежаючою силою ворога подати ся з висунених на схід позицій в багнистих околицях Стиру на коротшу лінію на заході, могли тепер без сущної перешкоди зі сторони напираючого ворога заняти нові становиська.

На північ від Припети тривають російські наступи на наші становиська на північний схід від Барановичи дальше, але нігде не удало ся Росіянам твердою ногою станути в наших цілковито знищених ровах. Де вони вдерли ся, виперто їх сейчас частию навіть в рукопашній борбі.

Після однозгідних донесень, які зі всіх відтинків фронту надходять, російська тактика всюди та сама: женуть вперід густі лави, не рідко по 12 одну за другою, часто ще навіть у власним барабанним огни. Як ті призначені на смерть маси, що мають залити наші позиції, здержать ся підійшовши в обсяг діланя нашої артилерії або наших машинових крісів, тоді женуть їх офіцири і підофіцири батогами та гарапниками вперід.

Часто завважено, що російська артилерія, замикаючи відворот їдучим до наступу своїм боєвим лініям, стріляла поза ними навіть тоді, як по відбитю наступу мусіли ті лінії цофатись. По кождім відбитім російські наступі лежать перед нашими становисками тисячі убитих або ранених, з яких все часть впала від російських вистрілів.

Воєнний кореспондент „Neue Freue Presse“ доносить: Росіяни зачинають свої становиська на лінії Якобени-Кірлібаба пристосовлювати до оборонних цілий. Будують там вони стрілецькі рови і закладають подвійні дротяні перешкоди, що вказує на се, що не гадають вони вже дальше посувати ся. Російські трени цофнулись аж над Серет.

Російські жовнірі збирають зелене ще збіже; всі маґазини в полудневій Буковині Росіяни спалили. При тій нагоді згоріли Іцкани. Всі ті прояви вказують, що незабаром стратеґічне положенє на Буковині значно змінить ся. Виходить то також з зізнань російських полонених, котрі розказують, що заповіджена вже візита царя в Чернівцях відложена на пізнійше. Цар мав замешкати в будинку Управи Краю в Чернівцях і виголосити з балькона промову.

Козаки допускають ся на буковинськім населеню ріжних насильств, забирають послідні штуки худоби, які продають відтак російським купцям в надграничних місцевостях.

В Чернівцях панує супокій. Улиці пусті, як би все вимерло. Навіть низькі ціни артикулів живности не в силі виманити на улицю мешканців, що не мають дуже великого довіря до російських наїзників. В місті появляють ся що дня найріжнороднійші оголошеня російських властий. Одно з тих оголошень заряджує збірку олова і вовни, яку розпочали ще наші власти.

Шумне заповідженє російських властий, що отворять рух поспішних поїздів на лінії Одесса-Чернівці і Чернівці-Київ є звичайною брехнею, бо всі важнійші мости на Буковині висадили наші війська в воздух. Росіяни навіть тих мостів не направляють задля непевного положеня на цілім буковинськім фронті.

Русофільська букарештенська „Епоха“ доносить з Бурдужені: В ночи з середи на четвер перемашерували через Сучаву три російські відділи військ. Відділи складались з піхоти, козаків і численної японської артилерії під проводом японських офіцирів.

Російська військова управа наміряє форсувати перехід через буковинські Карпати і в тій ціли робить далеко ідучі приготовання. Російська артилерія острілювала 4 дні без перерви австро-угорські становиська, не могла однак осягнути бажаної цілі. Бої коло Кірлібаби були дуже криваві. Австро-угорські війська стріляли без кінця.

Вісти про Коломию.

(За дозволом воєнної пресової кватири).

Один купець, який пережив перший наїзд Росіян в Коломиї, і недавно тому приїхав до Відня, оповідає про перший і другий наїзд:

В Коломиї було стаціонованих більше ц. і к. команд. По сій причині панував у нас оживлений рух, інтереси йшли знаменито і ми почували себе безпечними. Перші дни офензиви проминули у нас цілком супокійно, ми не уважали ся під ніяким зглядом загроженими значить про се, що ц. і к. команди не могли оставатись в Коломиї. Та 8 червня почали наші власти опорожнювати військові маґазини. Не було однак паніки, бо наші військові власти доцільним та гуманним поведенєм були в повній гармонії з цивільним населенєм.

Дня 10. червня оповіщено, що можна відновлювати та продовжати подорожні легітимації, з чого часть населення скористала, однак ніхто не виїздив з міста. Першого дня зелених свят урядували всі власти та видавали пропуски, причім брали на згляд головно жіноче населене. Позаяк петентів було досить, урядували власти цілу слідуючу ніч та видавали дозвіл на виїзд.

Другого дня зелених свят вивішено в однім вікні старостваа оповістку, що по причині військової трансльокації недопустима є подорож цивільних осіб, що однак всі цивільні можуть удатись піхотою до Микуличина, Ворохти і Татарова, де стоять поїзди до розпорядимости. Велика часть населеня, мущини, жінки та діти з своїм доробком вийшли піхотою в подорож, в тім числі голодно збігці зі Заліщик та Городенки які з клунками як-раз були в дорозі. Прилучились також збігці з Гвіздця та Коломиї, які піхотою йшли в напрямі Делятина, щоб дістатись на залізничний дворець. Коли перше пережилось наїзд Росіян, не чуєть ся тепер охоти входити з ними знов в стичність. Мимо того панував супокій. Не було чути гуку гармат а по опорожненю військових маґазинів всі уряди урядували спокійно дальше, що не давало підстави до непевности та виїзду.

Коли доперва 15 червня приїхало Староство зі Снятина до Коломиї, бо Росіяни як раз зайняли Заставну, віддалену 3 милі від Снятина, почали ми положене оцінювати поважно. Міжтим именно почали ми жити безжурно тим більше, що много людий, які після оповістки старостваа виїхали з міста, вернулись знов в свояи, щоб упорядкувати свої доми.

Коли однак наші гармати, в коддім разі в найбільшім порядку, кожда батерія з своїми муніційними возами переїзджали через Коломию, почали люди пакуватись в дорогу, а власти знов не робили їм в тім ніяких перешкод, противно йшли їм на руку порадою та помочю. Коли слідуючого дня евакуовано ранених а всі шпиталі станули пусткою, закватировано там збігців з околиці, а також відділ залізничників і почтовців відбув ся так доцільно та супокійно, що взято навіть до ваґонів малі ручні кухонки, щоб по дорозі варити дітям поживу. Взагалі для збігців стояло досить особових поїздів до розпорядимости, і цивільне населене не було приневолене виїздити з рідних сторін в тягарових ваґонах.

Слідуючий тиждень минув для очікуючих вповні вдоволяючо. Здавалось, що битва не наближаєть ся; доходили тільки далекі відгуки гарматних стрілів. Склепи однак були в найбільшій части позамикані, бо їх властителі виїхали. Ті купці, які остались мали численну клієнтелю та охочих купців.

Около 25. знали ми всі, що Коломия не вдержить ся вже довго. Послідні почали приготовлятись до виїзду. В ночи з 28 на 29 червня пекарі працювали цілу ніч. Кождий хотів взяти в дорогу кілька клаптиків хліба, щоб на кождий случай вбезпечитись перед голодом. Малі пекарі пішли на руку великим та продавали рано без хлібової карти свіже печиво. Вони видавали горячі ще бохонці скрізь вікно, щоб заспокоїти натовпови та всіх вдоволити. Все виїхало з міста. В четвер дня 30. червня о год. 11. передполуднем віхали до Коломиї російські віддїли.

Я пережив з Росіянами пять місяців в моєму родинному місті, бо я не втікав, коли наші подались з него. Коли Росіяни війшли у перве д. 15 вересня 1914 до Коломиї, козацька стежа зробила початок в пильнованю міщан, бо на одному з передмість Коломиї, яке замешкують Німці, прийшло до стріляниин між цивільними а козаками. По сій причині видали Росіяни приказ, щоб ніхто підчас переїзду російських військ не виходив на улицю. Позаяк сей приказ оповіщено на мурах міста о год. пів до 4 по полудни, а Росіяни війшли вже в годину опісля, не знали про сей розпорядок многі люди; з того вийшли тяжкі неприємности для тих нещасливих, які були на улицях. Російський комендант зразу зрік ся великодушно контрибуції, невдовзі однак опісля велів арештувати 20 найзнатніщих жидів та наложив на них 100.000 К. кари. Люди зложили готівкою 60.000 К., решту в біжутерії та ефектах.

Средства поживи були дуже дешеві; з того не були вдоволені купці бо треба було продавати 8 яєць за 20 сотиків, а курку за одну корону, а окрім сього салдати по селах не питалочне „реквірували“ пильно. Коли деякі з селян перед приходом Росіян були москвофілами, тепер щораз більше щезала їх любов до „братів;“ вони почали тужити за Австрією.

Російське панованє тривало до 16 лютого 1915. Було се у вторник. В ночи отворили салдати насильно 18 склепів, зрабували їх, а провіанти заладували на трен. Населене не знало, що Росіяни є готові полишити місто. Счинив ся великий переполох, бо люди боялись, щоб не повторились практики з попередної ночи. Однак пополудни розпочав ся відворот. Капітан велів підпалити нафтою міст на Пруті. Таємничені оповідали, що підпалене йшло дуже нездарно, бо відбувалось лиш по однім боці моста. Коли наші війшли і звернули на се увагу, перейшли через міст неушкоджені і війшли до міста. Слідуючого дня війшли більші наші відділи до Коломиї; ми мали до 13 мая супокій. Настала знов трівога; невдовзі однак відтак запанував супокій, бо розпочалась наша офензива.

Світова війнa.

Хотять наслідувати Макензена.

СТОКГОЛЬМ. Так Брусілов, як і Жофр старали ся в своїх офензивах наслідувати мистецький спосіб діланя Макензена над Дунайцем. Щож, коли відносини на західнім фронті иньші, чим ті, в яких Макензен переломив російські лінії. Передовсім наступ був тоді несподіваний і вимірений на не дуже сильні фортифікації, а друге боронили їх війська, хоробрі вправді і погорджуючі смертию, але підлягаючі паніці; на західнім фронті нема вкінци такої точки, якої переломанє мусіло би потягнути за собою автоматичне пересуненє цілого фронту. Через се французька офензива буде радше під зглядом успіхів подібною до російської, яка заломила ся перед Лінсінґеном і Ботмером. По всякій правдоподібности не прийде на західнім фронті до ніякого переломаня фронту, бо французькій офензиві бракує до осягненя тої цілі надто богато основних підстав.

Ріжні вісти.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Донесене Бюра Райтера: Дневники оголошують телеграму з Нового Йорку, яка доносить, що німецьке підводне судно прибуло до Бальтіморе з цінним набором матеріялів, які служать до виробу фарб. В віддали 20 морських миль від побережа гнали за судном англійські і французькі кружляки, через що судно прибуло о 4 дні пізнійше.

РОТТЕРДАМ. „Daily Mail“ доносить, що в боях під Верденом наступила критична фаза. Чим раз більше можливо, що французькі війська внаслідок переваги по стороні неприятеля будуть приневолені до відвороту.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Montagu іменований міністром амуниції, Tennant секретарем Шкоції, Mac Kinnen Wood канцлєром князівства Лянчестер і секретарем скарбового уряду, а Artur Leo цивільним льордом адміралїції.

Теофіль Копистиньський.

(Посмертна згадка).

Онодї розліплено у Львові оповістки в польській мові, що сповіщали про смерть Теофіля Копистинського. І не дивота! Покійник вмер на ласкавім хлібі польської суспільности, тому й оповістки були польські......

Зійшов зі світа тихо, непомітно, а похорон відбув ся без тої обовязкової величавости, з якою у нас ховає ся артистів, що вмерли передчасно притомлені не так літами, як... голодом...

Теофіль Копистинський належав до несторів церковного малярства у Галичині. Покійний вродив ся в р. 1844 в Перемишли, як син урядника гр. кат. Капітули. Студіював зразу в перемиській реальній школі, потім в Академії штук красних в Кракові і Відни, де товаришував з Матейком і славним угорським артистом-малярем Мункачим. Безсумнівний талант вчасно придбав артистови мецената в особі ґр. Володимира Дзєдушицького, котрий через ряд літ наділював артиста стипендією, беручи від него в заміну його красші твори, якими прикрашував кімнати свого замку в Потурици.

Також перемиський гр. кат. єпископ Ступницький позував в тім часі Копистинському до великого портрету, а вдачна ся праця зєднала артистови широкі круги нашого священства, що звернуло його на дорогу церковного малярства, котре пригнітило великий талант артиста, уможливлюючи рівночасно на довгі літа його істнованє, загрожене через смерть його мецената і утруднене великими обовязками родинними.

Але мальованє для хліба (церков в Городищи, Добрянах, Боську, Панівцях, Жидачеві і б. и. не убило хисту артиста, котрий зазначив ся вчасно, бо вже в році 1871 великою копією славної мадонни Carlo Dolci.

Незалежно від церковного малярства творить артист в р. 1883 дві найлїпші свої праці „Гуцула з Зелемянки„ і „Гуцулку“, з котрих особливо перша має вартість галерійну і повинна найти ся в нашім національнім музею.

Рівночасно творить артист цінний триптик „Гальшка з Острога“, до якого тему взяв з української історії, а перевів її дуже самостійно і гарно. Пізнійше робив артист богато вдатних портретів, релігійних образів для американських Українців і займав ся консерваторством. В тім останнім напрямі дійшов не тілько до майстерства, яке здобуло йому признанє навіть широких кругів польських, особливо по зреконструованю деяких фресків на Вавелю, але також винайшов спосіб здіймати цінні мальовила з тинку і переносити їх до музеїв. Кілька таких щасливих проб можна оглядати і в львівським міським музею. Артист так був тут певний своєї руки, що запропонував був в своїм часі Комітетови для ратованя славного, на стіні одного італійського монастиря вимальованого архитвору Леонарда Вінчі „Послїдна вечеря“, що образ здійме з розсипаючої ся стіни і так його вирятує від загибели. Однак пропозиції тої не взято під розвагу. З инших фактів консерваторської штуки Копистинського годить ся згадати, що Копистинський, йому тільки знаними хемічними способами привів до ладу знищений з вохкости один з великих портретів польської артистки малярки Ольги Бознанської з Парижа, який відтак закупила львівська міська ґалерія. З новійших самостійних праць Копистинського належить ще згадати олійний образ „Церков в Сквірті“ (на Лемківщині) якої дивна архітектура так заінтересувала була одного російського офіцера, що хотів доконче той образ набути, але Копистинський не був склонний відступити свій твір Москалеви.

Остання фаза творчости Копистинського характеристична тим, що виявляє наклін артиста до символіки і алєґорії. Автор так любував ся в останних часах тими напрямами, що свій алєґоричний на бляcі вимальований твір „Сон русалки“ вважав своєю найлїпшою і найглибшою працею. „Вона має в собі ідею відродженя України“ говорив часто. І працював над сим твором до останної хвилї. Скінчив його, але підпису покласти леденіючою під подихом смерти рукою вже не міг, хоч як бажав сего. Копистинський не скінчив великого алєґоричного твору „Суд ХХ. століття“, який лишить ся на все великим рисунком, інтересним в подробицях концепції. Всї висше згадані твори, як також декілька гарних, зовсім нових, релігійних образів його є тепер по смерти артиста під опікою львівської найблизшої родини покійника. Копистинський вмер в „Приюті для вбогих артистів і купців“ ім. Домса, де хорий, беззасібний пережив послідних пару років. Вмер забутий світом і своїми. Та остала по нім артистична спадщина, яка повинна зберегти ся у своїх і для своїх.

С.

Новинки.

— Дирекція ц. к. Академічної ґімназії у Львові так головного заведеня як і філії подає отсим до відома, що ц. к. Рада шк. кр. на припорученє Вис. ц. к. Міністерства В. і Пр. позволила ученикам, які при клясифікації сего року перепали з двох, а навіть більше предметів, приступити до поправного іспиту, через що дала їм нагоду поправити по феріях недостаточні ноти, а тим самим перейти до висшої кляси. Сподівати належить ся, що дотичні ученики заберуть ся пильно через час ферий до науки і доповнять браки, які мають в поодиноких предметах.

— Зміна тарифи належитостий за підводи і потягові звірята, уживані до военної служби. Міністеріяльний розпорядок з дня 30 червня 1916. В. з. д. ч. 202. змінив тарифу належитостий за военні чинитьби у формі підводів і потягових звірят, доставлюваних до военних цілий упранвильненої міністеріяльним розпорядком з дня 14. падолиста 1914 В. З. Д. ч. 326.

Від тепер платити муть військові власти денно за підводи і потягові звірята у всіх сто-

ронах (з виїмком місцевостий з більше чим 20 тисяч мешканців, Відня і инших більших міст, для яких буде усталена висша тарифа) після низше поданих тариф, а то: після тарифи А), наколи військова управа буде звіряти живити, підковувати, а вози, упряж до потягу і їзди верхом власним коштом в стані до ужитку пригожим удержувати і після тарифи Б), наколи військова управа не буде живити і підковувати звірят, а возів і упряжі направляти:

	Тарифа А.	Тарифа Б.
1) За парокінну підводу денно	8·— К.	20·— К.
2) „ однокінну „ „	4·50 „	10·50 „
3) „ підводи з 2 волами „	6·— „	11·50 „
4) „ пару коний потягових з упряжию денно	7·50 „	19·— „
5) „ одного коня з упряжию до потягу або за коня під сїдло	4·— „	9·50 „
6) „ одно вючне звіря денно	3·— „	7·— „

Краєве Товариство господарське „Сільський Господар" у Львові.

— **Зі Сокаля** пишуть нам: Житє у нас пливе тихо, супокійно, як каламутні филї обдротованого Буга. Тихо тай сумно. Бо Сокаль се одно з найсумнїйших місточок. Лїтом заслухане у шум каштанів, зимою вдивлене в снїгом завіяний рівнинний, пустий краєвид.

На Зеленї свята був тут малий переполох. Спіймали його жиди.

Українське населенє свідоме того, що „нїхто нїгде його не жде" остало на місци. — Хвилевий заколот минув і нинї житє пливе звичайним руслом. Всї уряди функціонують. Стрілів не чути. Пару неділь було у містї прикро, бо в наслідок замкнення мосту (з військових зглядів), місто не мало комунікації з околицею. Нинї відносини значно поправились. В містї тишина; часом лиш переходять відділи австрійських і нїмецьких військ. — Зі склепів найенерґічнїйше урядує „Народна Торговля", яка з вивіски знила вже „я" і зложила до маґазинів.

— **За злочин головної зради.** Урядова „Gazeta lwowska" містить оповістку львівського карного суду, який зарядив зайнятє движимого і недвижимого майна слїдуючих обжалованих о злочин головної зради: Конст. Павликова судового радника зі Самбора, дра Теодора Кмицикевича зі Самбора, Івана Фелипчука зі Самбора, його жінки Ярослави, Гната Хиляка радника суду зі Самбора, Іполита Копистянського емерит. судового радника зі Самбора, його сина Стеф. Копистянського та Іляріона Гмитрика гр. кат. катехити зі Самбора.

— **Пошести в Галичинї.** Від 25. червня до 1. липня с. р. провірено в Галичинї 146 случаїв занедужань на пятнистий тиф в 18 повітах (78 громадах) у місцевого населення. В инших адміністраційних областях було в тім часї 23 случаїв пятнистого тифа. — В тім самім часї стверджено в Галичинї 31 случаїв занедужання на віспу в 9 повітах серед місцевого населення.

— **Як виковуєть ся сплетнї.** Недавно видав військовий ґенерал-ґубернатор в Цетинї гончий лист за бувшим чорногорським мінїстром війни Радомиром Везовічом і пятьма його кріввяками, підозрілими о нарочне убийство австрійського офіцира і намірене убийство одного жовніра. Ворожа преса підхопила се і розсїває вісти, що в Чорногорі вибухло проти нас повстанє. Супроти того треба ствердити, що в Чорногорі панує цїлковитий спокій, а більшість населення щиро тїшить ся, що настав мир. Лиш поодинокі амбітні особи, до яких належав і згаданий бувший мінїстер війни Радомир Везовіч, що не могли заспокоїти личних амбіцій, оказували деяке невдоволенє. Щоб усунути некорисний їх вплив на земляків, візвав їх ґенерал-ґубернатор, щоб опустили край і переселили ся до монархії. І дїйсно иньші без проволоки виїхали і мешкають тепер в Відни. Між тим Везовіч убив офіцира, який приніс йому сей приказ, а сам утік. В погони ранив ще одного жовніра. Тому визначено за нього нагороду 50.000 кор. і видано гончий лист. Населенє чорногорське — як се виходить з численних манїфестацій — остро ганить сей його чин.

Рівнож видумками є ріжні вісти Бюра Райтера о мнимих несупокоях в Сербії. Також в Сербії не було найменьших виступів.

— **Нїмцї в Королївстві Польськім.** Після донесення „Deutsche Lodzer Zeitung" позамикали нїмецькі власти у Вильнї слїдуючі польські інституції та поставили їх під заряд маґістрату: польський національний музей, мійську бібліотеку, архів колишнього василиянського унїверситета, центральний архів а вкінці шкільні, шляхоцько - родинні та костельні бібліотеки у Вильнї.

Знова в „Deutsche Warschauer Zeitung" з 20 мин. місяця читаємо таку нотатку: „На протязї останїх трьох місяців свойого істнованя вписало ся в члени „Нїмецького товариста для Лодзї та околиці" 5000 Нїмців. В тому числї є около 1000 нїмецьких хлїборобів з лодзького округа. За один тиждень засновано понад 50 місцевих кружків висше згаданого товариства з понад тисячкою членів.

Анальоґічну нїмецьку кольонїзаційну інституцію засновано також в Королївцї. Як сповіщає „Kurjer Lubelski" (в числї з 11. червня число 24) засновано там нїмецький банк для нїмецьких кольонїстів під назвою „Ostdeutsche Ansiedlerhilfe". Отсе нове товариство має на метї підпомагати нїмецьких поселенців на „східних" окраїнах Польщі та уділяти їм дешевого кредиту.

— **Цар в Червівцях.** Букарештенські часописї доносять, що незадовго має приїхати до Червівців цар; в тій цїли роблять ся в містї вже приготовання.

— **Російський полонений вбійником.** До мешкання господаря Тицика в Улачнім дрогобицького повіта прийшов оногдї російський бранець та зажадав від господинї їсти. Переляканя жінка вволила його жаданю та рівночасно повідомила свого сусїду гайового Івана Савчина про присутність полоненого. Коли бранець увидів Савчина, який з стрільбою йшов до хати Тицика, втік до недалекого ліса. За втїкаючим дав Савчин кілька вистрілів. Переляканий бранець піддав ся і оба вернули до хати Тицика. Тут витягнув бранець незамітно іззаховли чобота бровнїнґ, стрілив до гаєвого 5 разів, — три кулї пробили його грудь на скрізь та спричинили смерть в одній хвилї. З замішання скористав бранець та втік в лїси.

— **Майно царя.** Російський цар є найбогатший зі всїх пануючих Европи. Його річний дохід виносить 150 мілїонів марок. В сю квоту входять 32 мілїони, які побирає цар як цивільну лїсту. Окрім того цар має великі посїлости в европейській Росії та Азії; вони що до простору рівняють ся величинї Нїмеччини. На Сибірі має цар копальнї золота, срібла, платини і т. д. Доходи з тих великих посїлостий булиб більші, колиб адміністрація була безкористна.

— **Направа воєнного корабля.** Великі кораблї, які вертають до направи, не все їдуть власними силами, своєю парою. Дуже часто причалюють вони до пристанї подіравлені, перехилені не бік; тоді отвирають ся великі доки та впускають корабель до „салї для недужих". Велика залїзна брама обертаєть ся поволи на завісах, щоб впустити хорого „пацієнта". З невиданим зусилєм волїчеть ся його на місце. Вечером лежить корабель вже в доках в цїлїй своїй величі, зі своїм могучим кадовбом та боками, відповідно підпертий великими брусами. Далеко на сподї доку моряки великими молотами прикріплюють спідні части корабля. Спід корабля лежить на великих деревляних мостах. В варштатах велика метушня та хаос. Тут стоїть дївчина, якій якийсь робітник дуже сердечно нашіптує на ухо, а вона обтинає бронз і зелїзо з таким самим супокоєм, з яким столяр бере молот до руки Там знов стоїть жінка, яка гризе сталеві плити та відгризені кусники випльовує робітникови під ноги. Люди, які обслугують машини шуткують та серед гамору ведуть веселі розмови.

— **Новий Йорк в числах.** В Новім Йорку живе 800 тисячів нїмецьких, 300 тисяч австрійських та 800 тисяч російських підданих. Новий Йорк належить до найбільше обдовжених міст на земській кулї. Довги його виносять 1500 мілїонів долярів, міжтим коли всї довги З'єдинених держав виносять лиш 1250 міл. дол. Пересічно що кождої пів години повстає новий склеп а таке саме число звиває свій інтерес. Що чотири минути приходить на світ дитина. В містї є понад 38 тисяч фабрик які виробляють річно товарів вартости три міліони долярів. Трамваї перевозять денно понад 5 мілїонів людий, отже майже стільки, скільки виносить цїле населенє Голяндії. В містї є 150 великих готелїв. Населенє міста шукає розривки в 250 театрах та 600 кабаретах; вірні заспокоюють свої духові потреби в 1525 церквах. До шкіл з 20.000 учителями ходить 800 тисяч дїтий. В містї є 102 шпиталї з 22.000 ліжок. Почтові уряди все переповнені; головна почта продає річно почтових марок за 30 мілїонів долярів.

— **На Погулянку!** Хто з Львовян не оглядав доси млина на Погулянцї поставленого нїмецькими жовнїрами? — З краю при вході до ліска, пливе потічок над котрим є уставлений деревляний місток. Тисячі осіб-прогульковців переходило вже його і нїколи і не прийшло нїкому з них навіть на гадку що колись з місткa сего оглядати буде можна „млин водний", споглядати на „прощаючого мельника" та слухати туркоту „колеса". А однак війна зробила своє. Погулянка має свій „млин". Є він височини доброго пів метра, ширини зі три чверти метра, з вікнами та нагромадженим довкола „сягами" лїсового дерева а біля него туркоче „колесо" гнане водою. Чудовий вид! Стоять люди тай дивлять ся на ту майстерну працю нїмецьких жовнїрів, а через віконця заглядає „сам гордий мельник". Туркіт колеса бавить оглядаючих а єще більше в хвили, коли являє ся „дижурний млина" нїмецький вояк дивлячись, чи в „млинї" все в порядку. Під дахом над вікнами видніє напись: „Deutsche-Michels Mühle". Покищо, великої роботи в „млинї" нема; чекає на свою клїєнтелю по скінченних жнивах. — Перед „млином" пишають ся два островики обложені камінчиками оброслими травою. В одного з них є водотриск. Справдї, дуже мальовничий образ! Там знова на право в горі, стоїть камяний памятник відділу телеґрафічного нїмецької армії. Високий, гарно огородженний, з відповідною написею. Поставлений в червни с. р. — Хто отже цікавий подивити ся на ту роботу нїмецького жовніра, хай потрудить ся хотяйби й на Погулянку!

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 12. липня 1916.

Нинї: 12. липня гр.-кат. Петра і Павла, рим.-кат. Генрика.

Завтра: 13. липня гр.-кат. Собор 12 Ап., рим.-кат. Малґожати.

○ **Оповіщенє.** Ученики, що записались на приготовляючий курс до першої кляси гімн., зберуть ся в четвер 13. липня о 8/9 рано в школї при ул. Мохнацького ч. 12 в партері в комнатї IV. кляси видїлової. На курс можна записувати ще дальше в канцелярії У. П. Т. (Мохнацького 12) по 6 год. вечером. Оплата за науку 10 корон з гори.

Послїдні вісти.

З головної австрійської кватири.

З дня 11. липня 1916.

На російськім фронтї.

На Буковинї не було нїчо замітного.

Під Жабєм над Черемошем відперли наші війська російські наступи. Дальше на півнїч аж до горішнього Стоходу триває перерва в бою, поминувши успішні підприємятя наших вивідних віддїлів коло Бурканова. Коло Сокуля зломились російські наступи переважаючі чисельно перед нашими перешкодами. Надармо старав ся ворог, щоб задержати свої цофаючі ся маси огнем власних гармат та машинових крісів.

Коло Гулевич над Стоходом відкинули противника нїмецькі і австро-угорські сили по

завзятих змінчивих боях. Також ріжні иньші наступи, які ворог підприйняв в області Сто ходу розбились вповні.

На італійськім фронті.

Вчера не було боїв піхоти якіб мали значінє. Численні збігці ворога стверджують, що Італійці понесли тяжкі втрати підчас своїх наступів в области на схід від Ціма Дієці.

Наші гідропляни обкинули обильно бомбами військові уряджена та зелїзничий дворець в Лятіса, що спричинило кілька більших пожарів.

Ворожі летуни кинули бомби на Тіоно в Юдикаріях.

На балканськім фронті.

Окрім хвилевих сутичок над долїшною Воєсою нічо замітного.

Заступник шефа Генерального Штабу фільдмаршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 10. липня.

На західнім фронті.

Між Анкр і Сом вислали Англійці пополудні великі сили до атаку на широкім фронті по обох сторонах дороги Бапом-Альберт.

На північний захід від дороги знищено їх стрілами заки прийшло до рукопашного бою. На схід від дороги розвивають ся оживлені бої на полудневім краю села Конталь-Мезон і ліса Мамец. Поновлювані ворогом зусиля щоб дістати знов в свої руки лісок Трон розбились серед великих кривавих втрат для него і при втраті около 100 бранців. На полудне від Сом прийнято вбійчим огнем приступ Французів—Муринів на височини Ля Мезонет. Поодинокі Мурини, які дійшли аж до наших ліній, впали під німецьких крісів або дістались в полон. Підчас протинаступу на Борльо, про що вчера звідомлювано, осталось в наших руках 5 офіцирів та 147 жовнірів як бранців. Діяльність артилерії була в цілім відтинку борби значна. Наш огонь замикаючий доступ, знищив всі пляни ворога атаку між Беле і Соа Кур.

В области Мози місцями завзяті бої артилерії.

На решті фронту місцями скріплений огонь і кілька безуспішних наступів ґазових зі сторони ворога.

Стежі та вивідні відділи наших противників виявляють велику діяльність. Їх всюди відперто. Коло Лентроа в Льотаринґії вдер ся німецький відділ після поконаного сильного висадженя до сильно ушкодженого французького становиська та полонив 60 жовнірів. Також на полудне від Ліс стежа полонила бранців.

При дуже оживленій летничій діяльности прийшло до численних боїв воздушних, в яких ворог втратив по 2 самолети над Сом і на захід від Вузієр. Окрім того зістрілено англійский біплян коло Курколет огнем оборонних гармат.

На східнім фронті.

На фронті від Побережа до Пінська не було нічо замітного. Коло Пінська спокій. Російське донесенє про покинене міста є чистою видумкою. Проти лінії Стоходу уляряв ворог на многих місцях більшими силами коло Черевища, Гулевич, Корсиня, Янівки і по обох сторонах зелізниці Ковлі—Рівне. Коло Гулевич сильним протинаступом відперто його взад через його становиська, він втратив в тих боях понад 800 бранців і три машинові кріси.

Наші ескадри самолетів обкидали обильно бомбами виладовувані війська коло Городеї і повторили атаки на російські місця оборонні на схід від Стоходу.

В воздушним бою зістрілено по одним самолеті ворожім коло Ворончи (на захід від Цирина) і на захід від Овінська.

У армії ґен. Ботмера: вивідний відділ мав успішний бій на полудне від ліса в Бурканові і привів кілька тузинів бранців.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакция не відповідає.

Оголошеня.

З причин послїдних подій цїлий місяць не маю ніяких вістий, що сталось з моєю ріднею (мамою, сестрами і синком), які мешкали в Кутах коло Вижниці. Живуть, виїхали чи остали? Хтоби знавби що небудь прошу менї сейчас написати. Моя адреса: Анатоль Базилевич, полевий курат 4 Kavallerie Trup. Division San. Anst. Feldpost 67.

Конкурс.

Управа українського сирітського захисту ім. митропол. Андрея гр. Шептицького у Львові розписує отсим конкурс на посади:

1) канцелярійного урядника (урядннчки), обзнакомленого з касовим діловодством;

2) учительки, найрадше з фреблївським курсом;

3) господині, обзнакомленої з веденєм кухні і домашного господарства.

Платня після умови.

Всї три посади можна обняти з днем 1 серпня с. р.

Поданя приймає до 20 с. м. і близших інформаций уділює п. дир. В. Нагірний у Львові, Ринок 36.

Львів, дня 10 липня 1916.

За Управу:

о. В. Лициняк секретар — В. Нагірний голова.

Видає і відвічає за ред. Д-р. Сидор Голубович. — Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.